

UPPSALA UNIVERSITET

Nationalekonomiska institutionen

Skr nr

SKRIVNING I A/GRUNDLÄGGANDE MIKRO- OCH MAKROTEORI

18 mars 2016

Skrivtid: 5 timmar

Hjälpmiddel: Miniräknare

ANVISNINGAR

Sätt ut skrivningsnummer, ej namn eller födelsenummer, på alla sidor.

Skrivningen innehåller 7 frågor. Kontrollera att samtliga frågor finns med!

Frågorna besvaras i anslutning till respektive fråga. Om utrymmet ej räcker till används baksidan av samma ark. Ytterligare extra ark finns i slutet av skrivningen. Om frågorna besvaras på dessa ark, kom ihåg att göra hänvisning till detta under respektive fråga.

Observera att svaren måste motiveras och grafiska framställningar skall åtföljas av förklarande text.

Skrivningen ger maximalt 40 poäng. För betyget Godkänd och Väl godkänd i skrivningen krävs minst 20 respektive 30 poäng.

Misstänker Du fel i någon tentamensfråga, v.v. kontakta skrivningsvakterna för vidare kontakt med ansvarig lärare från skrivstart och 60 minuter framåt.

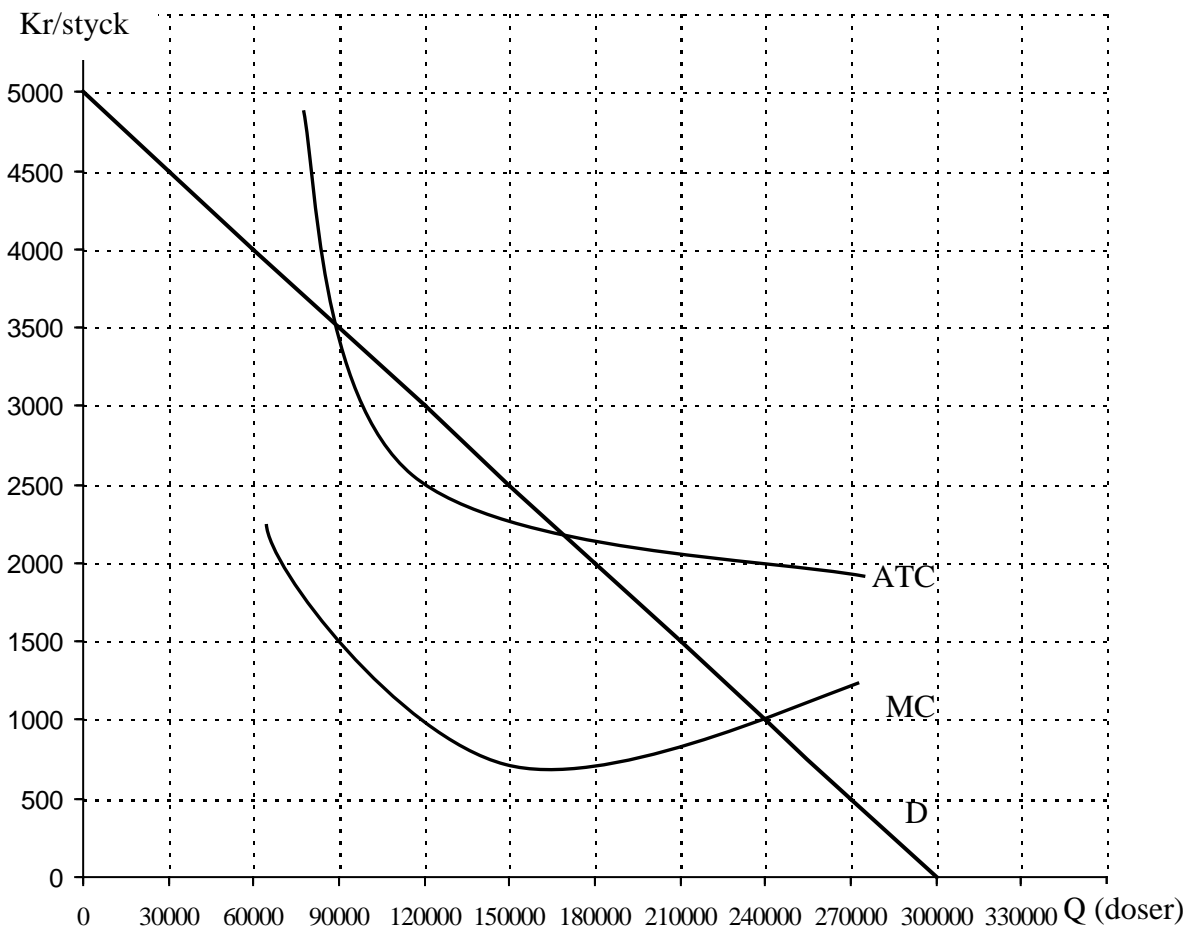
OBSERVERA att vid tentamen måste varje student legitimera sig (fotolegitimation) annars kommer skrivningen inte att rättas.

LYCKA TILL!

1. Besvara följande frågor som handlar om frukt- och pizzamarknaden. Vi antar att båda marknaderna kännetecknas av fri konkurrens.
 - a.(4p) Det hörs då och då krav för att slopa moms på frukt och grönsaker för att öka konsumtionen av dessa varor och därmed förbättra folkhälsan.

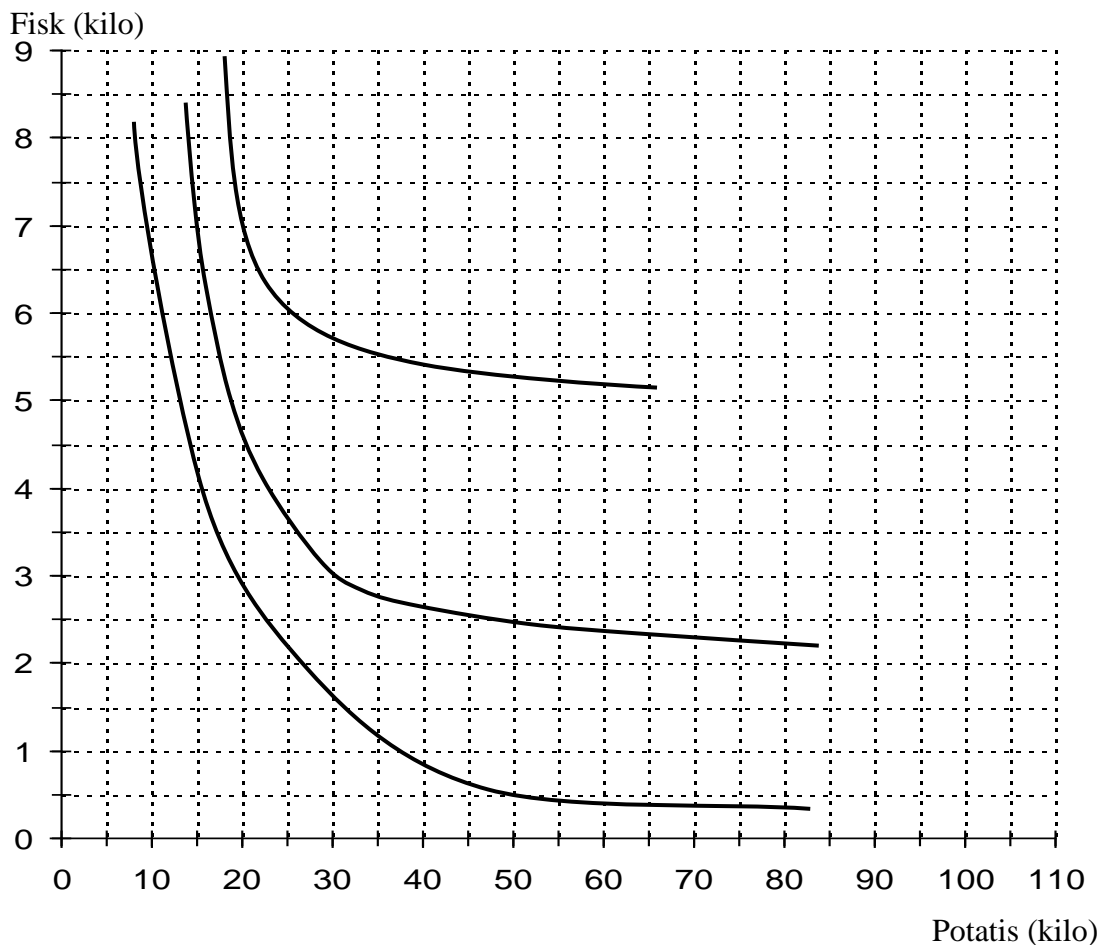
Utgå ifrån att frukter för närvarande beskattas med en styckskatt på 't' kr per kilo. Förklara både verbalt och grafiskt hur ett slopande av skatten kommer att påverka fruktmarknaden. Redogör också för samtliga välfärdseffekter av denna åtgärd med hjälp av din figur.
 - b.(2p) Det finns rapporter som visar att pizzerior går med vinst. Beskriv både verbalt och grafiskt situationen på pizzamarknaden och för en enskild pizzeria. Glöm inte att motivera pizzarians produktionsbeslut.
 - c.(1p) Vi vet att jämvikten på pizzamarknaden i b är kortsiktig och att vinsten kommer att elimineras på lång sikt. Varför lämnar inte pizzeriorna marknaden när vinsten försvinner? Förklara. Ingen figur behövs.

2. MedicAB har utvecklat en ny medicin och fått patent för den. Följande figur visar efterfrågan på medicinen (D), företagens marginalkostnader (MC) och styckkostnader (ATC).
- a.(1,5p) Hur bestämmer MedicAB sin produktion och sitt pris? Vilken kvantitet och vilket pris väljer företaget? Förklara med hjälp av figuren. Illustrera också företagens vinst/förlust i figuren.
- b.(2p) Myndigheterna anser att produktionen i a ovan inte är ekonomiskt effektiv och kräver att företaget skall producera den effektiva kvantiteten. Företaget hävdar att detta leder till förlust för företaget. Kommentera båda myndigheternas och företagens påståenden med hjälp av figuren.
- c.(1,5p) Anta nu att konsumtionen av medicinen medför en positiv externalitet motsvarande 1000 kronor per dos. Definiera begreppet positiv externalitet och förklara en tänkbar anledning för medicinens positiva externalitet. Påverkar förekomsten av den positiva externaliteten företagens pris och produktion i a ovan? Motivera ditt svar utan att illustrera i figuren!

3.

- a.(1p) Följande figur visar Edmunds indifferenskurvor för potatis och fisk. Det finns flera förutsättningar bakom dessa indifferenskurvor bl. annat 'transitivitet' och 'icke-mättnad'. Förklara innebörden av dessa begrepp.
- b.(2p) Edmunds budget för dessa varor är 800 kronor och priset på potatis och fisk är 8 respektive 100 kronor per kilo. Hur mycket potatis och fisk kommer Edmund att köpa? Förklara ditt svar utförligt med hjälp av figuren. Glöm inte att tydligt motivera konsumtionsvalet!
- c.(1,5p) Vad menas med en inferiös vara? Är någon av dessa varor inferiös för Edmund? Motivera svaret med hjälp av figuren.

- d.(1,5p) Regeringen i ett land lyckas att minska inkomstklyftorna i ett land genom sin fördelningspolitik. Redogör för förändringen i landets inkomstfördelning med hjälp av Lorenz-kurvor. Börja ditt svar med att kort förklara vad en Lorenz-kurva är och hur den tolkas.
- e.(1,5p) Textboken diskuterar olika åtgärder som kan användas för att minska fattigdomen i ett land. Redogör en av dessa åtgärder och dess svaghet!

4.

a.(3.5p) Inför det stundande valet i den lilla republiken Baoban diskuteras intensivt hur landets ekonomi utvecklats under förgående mandatperiod, 2012-2015. Du anlitas som expert för att bedöma riktigheten i följande påståenden om den ekonomiska utvecklingen under de senaste tre åren.

i "Real BNP har ökat med drygt 6 procent."

ii. "Baobans reala BNI per capita har minskat."

iii. "Priserna har stigit med knappt 12 procent enligt KPI."

iv. "Inflationen enligt BNP-deflator är betydligt lägre (jmf KPI)."

v. "Arbetslösheten (relativa arbetslöshetstalet) har stigit."

vi. "Landets valuta, den baobaiska bongen (BAB), har försvagats."

vii. "Landets finansiella sparande har försämrats."

Använd informationen i tabellen för att bestämma om påståendena ovan är korrekta? Motivera dina svar och redovisa dina beräkningar.

b.(1.5p) Hur har kreditmultiplikatorn förändrats under perioden? Vad kan förklara denna förändring?

	2012	2015
Nominell BNP	8 400 miljoner	9 660 miljoner
Real BNP (fasta priser referensår 2012)	8 400 miljoner	9 156 miljoner
Antal invånare	200 000	220 000
Konsumentprisindex (KPI) (1980=100)	302	338
Växelkurs (BAB/USD)	6.95	7.12
Antal sysselsatta	110 000	115 000
Antal arbetslösa	5000	6500
Primära inkomster till Baoban	900 miljoner	600 miljoner
Primära inkomster från Baoban	35 miljoner	70 miljoner
Bytesbalanssaldo	+ 120 miljoner	- 30 miljoner
Monetärbas (MB)	84 miljoner	63 miljoner
Penningmängd (M3)	1 680 miljoner	1 750 miljoner

5.

”Sänk de lägsta lönerna med 25 procent. [...]. Då kan fler lågutbildade och nyanlända få jobb, anser professor Lars Calmfors i spetsen för näringslivets expertråd AER.”

- a.(2.5p) I artikeln ovan argumentera Lars Calmfors för att lägre löner skulle minska arbetslösheten. Hur benämns den typ av arbetslöshet? Visa också, med hjälp av en figur, hur lägre löner kan minska denna typ av arbetslösheten.
- b.(1p) Hur kan effektivitetslöneteori förklara att lönen på en arbetsmarknad överstiger jämviktslönen? Förklara.

6.

- a.(3p) *”Det är med inflation som med alkohol: den är avgjort skadlig i stora doser men kan vara uppiggande i små.”* (Anne-Marie Lindgren)

Använd citatet ovan som utgångspunkt för att besvara följande frågor. Hur kan hög inflation påverka den reala ekonomin negativt? Redogör för minst två konkreta exempel.

Förklara också varför en viss, låg inflation kan var uppiggande och kanske nödvändig.

- b.(3p) Inflationen i den turkiska ekonomin närmar sig 10% på årsbasis, samtidigt är inflationstrycket i den svenska ekonomin fortsatt lågt, enligt Riksbankens prognoser kan vi förvänta oss en inflation på ca 1% i Sverige under 2106. Redogör för köpkraftsparitetsteorin och använd sedan teorin för att förklara hur växelkurs SEK/TRY kommer att utvecklas enligt teorin. (SEK = svenska kronor, TRY = turkiska lira).

- c.(2p) Definiera begreppet idiosynkratisk risk. Går det att reducera denna risk genom att diversifiera en tillgångsportfölj? Förklara och visa med hjälp av en figur.

7. För att besvara nedanstående frågor, krävs att du med hjälp av en schematisk figur illustrera ett ekonomiskt begrepp. Visa i figuren och förklara begreppet kortfattat.
- a.(2p) **Figur a:** Ett lands produktionsfunktion; **Begrepp:** Upphinnareffekter (catch-up effect)
- b.(2p) **Figur b:** Ett lands kreditmarknad; **Begrepp** "Crowding out"
(utträngningseffekter av en statlig upplåning)

Facit

Observera att svaren här bara är ledtrådar. Det krävs alltid en förklaring och motivering för ett fullständigt svar. Dessutom skall grafiska och matematiska framställningar förklaras i löpande text.

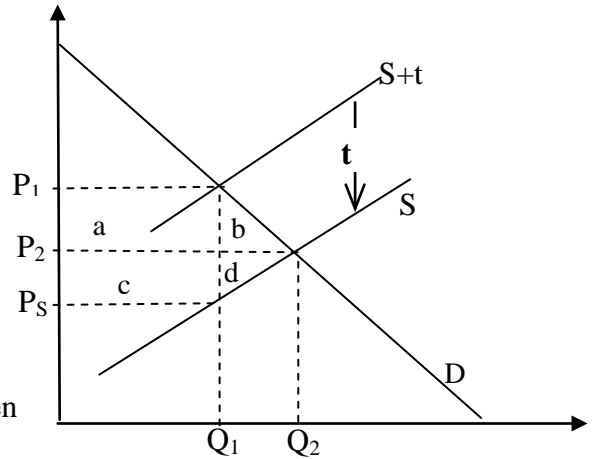
Hänvisningarna är till kursmaterialet för vårterminen 2016.

Fråga 1

a. P_1 faller till P_2 och Q_1 ökar till Q_2 (se figuren bredvid). Konsument- och producentöverskottet ökar med $(a+b)$ kr respektive $(c+d)$ kr, skatteintäkter minskar med $(a+c)$ kr. Det blir en allokeringstvinst på $(b+d)$ kr.

b Se Mankiw&Taylor sid. 155-156 och 158-160. Se också handout 2.

c. Företagen går fortfarande med 'en normal vinst' (en implicit kostnad).

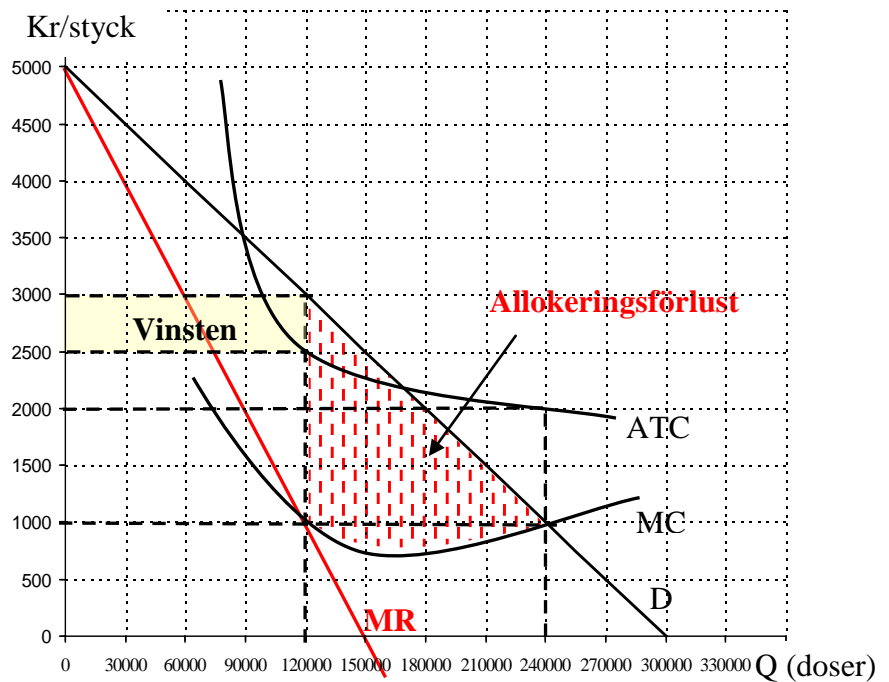

Fråga 2

a. Monopol; $MR=MC$ ger $P=3000$ kr, $Q=120\ 000$ doser. Vinsten blir ungefär $(3000-2500)120\ 000 = 60\ 000\ 000$ kr. Se figuren bredvid.

b. Den optimala kvantiteten är 240 000 doser ($P=MC$) och leder till en allokeringstvinst. $ATC (=2000) > P (=1000)$ vid den här kvantiteten, dvs förlust.

c. Mankiw&Taylor sid 243-244. Externalitet påverkar inte företagets beslut.

Fråga 3

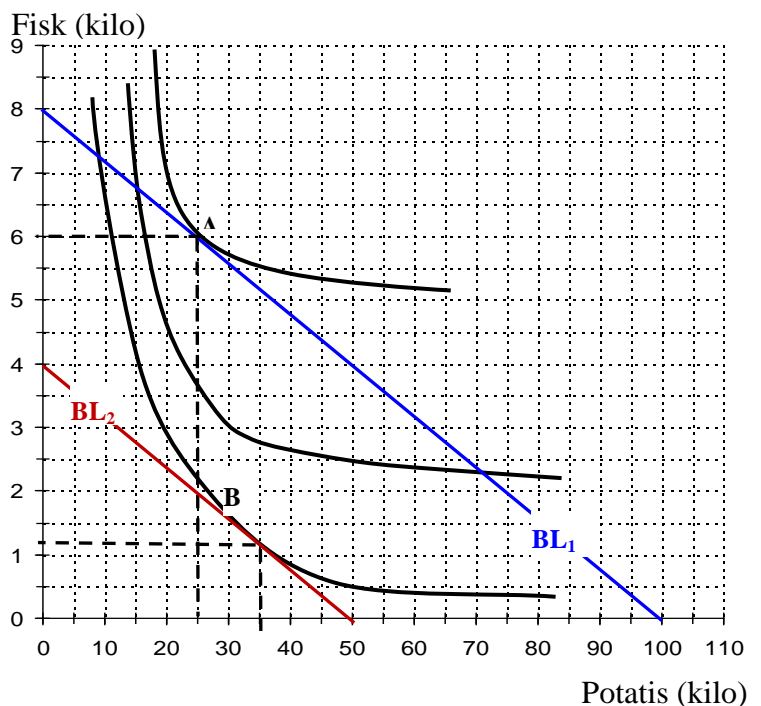
a. Mankiw&Taylor sid 108-109.

b. Budgetlinjen är $800=8Q_P+100Q_F$ (BL_1 i figuren bredvid) och den optimala konsumtionen blir A: 25 kilo potatis 6 kilo fisk.

c. En inkomstminskning (t.ex. till BL_2) höjer konsumtionen av potatis; potatis är en inferiös vara.

d. Mankiw&Taylor sid 386-389.

e. Mankiw&Taylor sid 398-401.

Fråga 4**a.**

- i. Fel, real BNP har ökat med 9%
- ii. Korrekt, real BNI per capita har minskat från 46 325 till 44 027. (givet att vi betraktar primära inkomsterna som reala storheter).
- iii. Korrekt, inflationen enligt KPI är 11.9%.
- iv. Korrekt, inflationen enligt BNP-deflator är 5.5%.
- v. Korrekt, arbetslöshet 2012 = 4.3% och arbetslöshet 2015 = 5.3%
- vi. Korrekt, växelkursen (BAB/USD) är högre 2015
- vii. Korrekt, bytesbalansens saldo har vänts från överskott 2012 till ett underskott 2105. Följaktligen har landets finansiella sparande (NCO) försämrats.

b. Kreditmultiplikator: 2012: $1680/84 = 20$ och 2015 = $1750/63 = 27.7$. En större multiplikator kan förklaras av att bankerna har lägre reservkvoter 2015. Det kan också förklaras av att hushållen håller mindre del av sin förmögenhet i kontanter.

Fråga 5

a. Denna typ av arbetslöshet benämns klassisk arbetslöshet (structural unemployment). Figur, se Mankiw&Taylor sid 506-507

b. Mankiw&Taylor sid 510-511

Fråga 6

a. Om kostnader av inflation, se exempelvis Mankiw&Tylor sid 595-598. En viss stabil inflation kan vara önskvärd. Det gör det lättare att justera relativpriser och löner. En viss inflation innebär också att vi minskar risken för deflation.

b. Köpkraftsparitetsteorin, se Mankiw&Taylor sid 612-615 alternativt Föreläsning30-11 mars 2016. En relativt hög inflation i Turkiet kommer enligt teorin att stärka den svenska kronan och försvaga den turkiska liran, dvs ge en lägre växelkurs (SEK/TRY).

c. Mankiw&Taylor sid 544-546.

Fråga 7

a. Mankiw&Taylor sid 485-486.

b. Mankiw&Taylor sid 534-535.